

Oponentský posudek na diplomovou práci:

Barbora Špalková: Dějiny obce Doksy v letech 1919-1935. Edice dokské pamětnice

Regionální dějiny mají v českém prostředí dlouhotrvající tradici. Navzdory tomu se však mezi nimi a odbornou historiografií nachází propast častého vzájemného nepochopení. Přitom je jasné, že pohled zdola, z jednotlivých obcí, měst či okresů představuje nejen doplněk, ale rovnocennou součást tradiční „velké“ historiografie zabývající se událostmi, které se odehrávají, a osobnostmi, které se pohybují, v centru. Proto je třeba přivítat záměr kolegyně Špalkové vybrat si za téma své diplomové práce dějiny Doks v meziválečném období. Jak naznačuje podtitul, vlastní podstatou práce je edice druhého dílu kroniky dokského učitele a starosty Josefa Quaisera, který zahrnuje léta od vzniku československé republiky do roku 1935. Autorčin cíl spočíval jednak ve zpřístupnění obsahu kroniky a jednak v jeho porovnání s jinými prameny. Práce obsahuje kromě edice také samozřejmě informace o autorovi kroniky, její popis a dějiny. Nezbytnou součástí, která nutně musí edici doplňovat, je pak kritický rozbor kroniky.

Vzhledem k tomu, že kronika je psána formou pro běžného čtenáře i laického zájemce o regionální dějiny nepřístupnou (z hlediska jazyka i písma), má práce kol. Špalkové nesporný význam. Josef Quaiser sepsal dílo, které svým záběrem a hloubkou jednoznačně převyšuje obvyklé kroniky obcí či měst. Přináší neobyčejné množství informací a postřehů o hospodářských, společenských, náboženských a školských poměrech malého severočeského městečka. Všimá si i důležitých technických, sociálních a sociálně psychologických proměn, které s sebou nesl rozvoj automobilismu a cestovního ruchu – jevů v Doksech zřetelně se projevujících.

Z úzce edičního hlediska lze práci kol. Špalkové nepochybně ocenit. Edici zpracovala pečlivě a dodržovala uznávané ediční zásady. Autorka sama v úvodu vyzvedává mimořádný význam tohoto pramene. Musím však položit otázku, zda se jí jej podařilo skutečně doložit. Ke studii, která vlastní edici předchází, je totiž nutné vznést několik připomínek. Nejzásadnější z nich spočívá v tom, že de facto o žádnou odbornou studii nejde. Autorka se v ní z nejasných důvodů omezila pouze na výsledky voleb, sčítání lidu a stavbu a udržování některých ulic v Doksech a silnic v jejich bezprostředním okolí. Úplně tak chybí rozbor vývoje hospodářství, zemědělství, kultury, elektrifikace, lázeňství a jiných témat, z nichž některá představovala i určité specifikum Doks a proto si zasluhovala pozornost. I v těch otázkách, na které se

zaměřila, ale předkládá jen dlouhou řadu několika desítek tabulek a grafů, které jsou jen víceméně propojeny uvozujícími větami. Tato místy až nepřehledná zmet' čísel a sloupců by dostala smysl teprve při důkladné interpretaci a širším srovnání – obojí však bohužel chybí. Mé politování nad touto absencí je o to větší, že z několika náznaků vysvítá, že autorka by interpretace byla schopna. Text dále zatěžují zcela zbytečné dlouhé parafráze obecných právních předpisů (o volbách nebo o charakteristických znacích silnic), které budí dojem, že mají jen zvětšit rozsah původní studie. S tím souvisí i neustálé „odbíhání“ autorky na centrální rovinu, která tak zaujímá v rámci celého textu nadproporční postavení – kromě zmíněné reprodukce předpisů se to projevuje například v charakteristikách českých a německých politických stran. Ve vztahu k tématu práce by bylo mnohem přínosnější uvádět místo obecně známých nejvyšších představitelů stran jejich místní funkcionáře, přirozeně včetně jejich sociálního a případně i kulturního a vzdělanostního zázemí.

V porovnání s těmito zásadními námitkami mají další výtky spíš jen marginální význam. V odborné práci by se neměl používat termín „Benešovy dekrety“, ale dekrety prezidenta republiky (str.11). Nevím, co má autorka na mysli slovy, že Josef Quaiser byl „31. července 1945 vypovězen z republiky“ (tamtéž) – v této době se mohl stát nanejvýš obětí tzv. divokého odsunu (v konečném důsledku v tom byl sotva rozdíl, ale odborný text musí dbát na přesnost formulací). Vavro Šrobára lze jen těžko řadit k nejvýznamnějším představitelům tzv. agrární strany vedle A. Švehly a M.Hodži. Jestliže se autorka rozhodla věnovat tolik pozornosti politickým stranám, pak by ovšem v seznamu literatury neměly chybět důležité práce k tomuto tématu obecně (například od Pavla Marka) nebo speciálně k politickým stranám německým (například E.Broková, J. Šebek).

Pokud vznikne jako diplomová práce edice, musí být doprovázena úvodní studií, v níž student prokáže svoji schopnost pracovat s prameny a znalost literatury. Nahromadění čísel však tuto funkci plnit rozhodně nemůže. Výše uvedené nedostatky považuji za natolik zásadní, že bohužel do značné míry devalvují autorčinu jinak pečlivou ediční práci. Protože ale ani tu pochopitelně nelze zcela opominout, doporučuji předloženou práci k obhajobě. Nemohu ovšem navrhnout lepší výslednou známku než dobře.

V Kolíně 24. května 2007

Mgr. Jan Dobeš